

KOCATEPE HAYVAN HASTANESİ ATIK PROSEDÜRÜ

Belge no: AKÜ.KHH.P.12

Yayın Tarihi: 01.01.2024

Rev. Tarihi: ...

1. Amaç: Hayvan Hastanesi'nde risk alanlarına göre tıbbi ve diğer atık standartlarını oluşturmak, hastane ortamından kaynaklanabilecek enfeksiyonları önlenmek, çeşitli atık kurallarını belirlemek ve bütün personelin sağlığını korumaktır.

2. Kapsam: Hastanenin tüm birimlerinde uyulması gereken atık faaliyetlerini kapsar.

3. Sorumlular

Başhekim, Başhekim yardımcısı, Sorumlu Yönetici, İdari müdür, Enfeksiyöz hastalıklar ve Karantina Birimi Sorumlusu

Yoğun Bakım Birimi Sorumlusu, Hospitalizasyon Birimi Sorumlusu, Acil Klinik Sorumlusu

Biyogüvenlik Sorumlusu, Tıbbi Atık Sorumlusu, Hayvan Bakıcısı, Hizmetli

4. TANIMLAR

4.1. TIBBİ ATIKLAR: Vücut sıvı ve salgıları (kan ve kan ürünleri dahil), operasyonlar sonrası hayvanlardan çıkarılan tıbbi sarf malzemeler, vücut sıvı ve salgıları ile bulaşmış tüm enfeksiyöz atık, doku ve organ parçaları (patoloji atıkları dahil), laboratuvar atıkları, batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklardır. Üç çeşit tıbbi atık vardır;

a) Enfeksiyöz Atık: Enfeksiyon yapıcı etkenleri taşıdığı bilinen veya taşımaya muhtemel başta kan ve kan ürünleri olmak üzere her türlü vücut sıvıları ile hayvan dokuları, organları, anatomik parçalar, otopsi materyali, plasenta, fetus ve diğer patolojik materyaller, bu tür materyal ile bulaşmış eldiven, serviyet, bandaj, flaster, tamponlar, eküvyon ve benzeri atıkları, bakteri ve virüs tutucu hava filtreleri, enfeksiyöz ajanların laboratuvar kültürleri araştırma amacı ile kullanılan enfekte deney hayvanlarının ölümleri ile enfekte hayvanlara ve çıkartılarına temas etmiş her türlü malzemeyi, hayvan sağlığı hizmetlerinden kaynaklanan atıkları içermektedir.

b) Kesici-Delici Atık: Batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklar: Enjektör ve diğer tüm deri altı girişim iğneleri, lanset, bisturi, bıçak, serum seti iğnesi, cerrahi dikiş iğneleri, biyopsi iğneleri, intraket, kırık cam, ampul, lam-lamel, kırılmış cam tüp ve petri kapları gibi batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıkları içermektedir.

c) Patolojik atık: Doku, organ ve vücut parçaları ile ameliyat, nekropsi vb. tıbbi müdahale esnasında ortaya çıkan vücut sıvılarını (Operatif girişimler sırasında açığa çıkan vücut parçalarını, organik parçalar, plasenta, kesik uzuvlar vb. biyolojik atıkları) içermektedir.

4.2. TEHLİKELİ ATIKLAR

Fiziksel veya kimyasal özelliklerinden dolayı ya da yasal nedenlerden dolayı özel işleme tabi olacak atıklar; tehlikeli kimyasallar, sitotoksik ve sitostatik ilaçlar, amalgam atıkları, genotoksik ve sitotoksik atıklar, farmasötik atıklar, ağır metal içeren atıklar, basınçlı kaplar bu gruba dahil edilebilir.

4.3. RADYOAKTİF ATIKLAR

Radyoaktif madde içeren atık (Türkiye Atom Enerjisi Kurumu mevzuatı hükümlerine göre toplanıp uzaklaştırılır.)

4.4. EVSEL NİTELİKLİ ATIKLAR: İnsanların bulunduğu bölümler, hasta olmayan hayvanların muayene edildiği bölümler, idari birimler, temizlik hizmetleri, ambarlardan kaynaklanan kağıt, karton, mukavva, plastik, cam, metal vb. gibi tekrar kullanılabilir, geri kazanılabilir atıklar.

5. Faaliyet Akışı

- Tıbbi, tehlikeli ve evsel atıkların oluşumunun ve miktarı kaynağında en aza indirilmelidir. Üretilen atık miktarının azaltılması için; tüm personeli içeren eğitimler verilir.
- Atık toplamada görevli personel göreve başlamadan önce eğitilir. Yılda 1 kez hizmet içi eğitim verilir. Personel hepatit B ve tetanoz aşısı ile aşılanır veya aşılanması önerilir.
- Hayvan Hastanesinde atık gönderimi söz konusu olduğunda 2 adet Tıbbi/Kimyasal Atık Teslim Tutanağı doldurulduktan sonra atık sorumlusuna haber verilecektir. Formun bir tanesi Başhekimlikte kalacaktır. Diğer form atık teslimi sırasında atığı teslim alan personele atık ile birlikte teslim edilecektir. Atığı teslim alan personel atık teslim tutanağını imzaladıktan sonra atık irtibat yetkilisine iletilecektir.
- Atıkların bertaraf sürecinde teslim işleminin yapılabilmesi için kova ve poşetlerin en fazla ¾' ünün dolu olması gerekmektedir.
- Tehlikeli maddelerin doğrudan teması veya kontamine sıvıların sıçraması durumunda maruz kalan bölge, bol su ile yıkanır. Batma ile yaralanma durumunda ise yine yaralanan bölge sıkmadan, kanatmadan, bol su ile yıkanır.
- Kontamine sıvıların sıçraması, kesici-delici alet yaralanmaları, kimyasal madde ile doğrudan temas durumlarında Afyon Kocatepe Üniversitesi Kocatepe Hayvan Hastanesi atık sorumlusuna müracaat eder.

Evsel Atıklar:

- Evsel atıklar siyah torbalara toplanmalıdır.

- Evsel atıklar oluştukları yerlerden günde bir kez ve sabah saat 09.00 da atık taşıma konteynırları ile evsel atık deposuna taşınır.
- Geri kazanılabilen atıklar mavi torbalara toplanmalıdır.
- Kâğıt, karton, plastik ve metal ambalaj atıkları, kontamine olmamaları şartıyla diğer atıklardan ayrı olarak mavi renkli plastik torbalarda toplanmalıdır.
- Ambalaj atıkları kaynağında en aza indirilmelidir. Üretimin kaçınılmaz olduğu durumlarda ise öncelikle tekrar kullanılması, geri dönüştürülmesi ve geri kazanılması esastır.
- Ambalaj atıklarını kaynağında diğer atıklardan ayrı olarak biriktirilir ve toplama sistemine uygun olarak hazır edilir.
- Üretilen atıklarla ilgili kayıt tutulur.

Tıbbi Atıklar:

- Tıbbi atıkların kaynağında diğer atıklardan ayrı olarak kırmızı renkli torbalarda toplanmalı, biriktirilmeli ve taşınmalıdır.
- Tıbbi Atıkların üretildiği yerlerden gerekli görüldüğünde, bunun dışında düzenli olarak Pazartesi ve Perşembe günleri saat 11.00 da toplanması tercih edilmektedir.
- Hastanede pet enfeksiyöz hastalıklar birimdeki tıbbi atıklar bu birimde bulunan arka kapıdan, operasyon salonlarında bulunan tıbbi atıklar operasyon salonlarının arkasında bulunan kapılardan, pet kliniklerinde bulunan tıbbi atıklar ise orta koridorda bulunan kapıdan hastane dışına çıkartılarak geçici tıbbi atık toplama alanına görevli personel tarafından götürülür. Büyük hayvan kliniklerinde bulunan tıbbi atıklar ilgili kliniklerdeki çıkış kapılarından çıkartılarak geçici tıbbi atık depolama alanına görevli personel tarafından götürülür.
- Tıbbi atıkların toplanmasında; yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı; orijinal orta yoğunluklu polietilen hammadleden sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen, çift kat kalınlığı 100 mikron olan, en az 10 kilogram kaldırma kapasiteli, üzerinde görülebilecek büyüklükte ve her iki yüzünde “**Uluslararası Biyotehlike**” amblemi ile “**DİKKAT TIBBİ ATIK**” ibaresini taşıyan **kırmızı renkli** plastik torbalar kullanılır. Torbalar en fazla ¾ oranında doldurulur.
- Tıbbi atıkların ünite içinde taşınmasında kullanılan araçlar turuncu renkli olacak, üzerlerinde “**Uluslararası Biyotehlike**” amblemi ile “**Dikkat! Tıbbi Atık**” ibaresi bulunmalıdır. Tıbbi atık toplayan elemanların koruyucu başlık, maske, gözlük, turuncu renkli iş tulumu, çizme ve özel eldiven kullanması sağlanmalıdır.
- Konteynerlerin dış yüzeyleri turuncu renge boyanır, üzerlerinde görülebilecek uygun büyüklükte ve siyah renkli “**Uluslararası Biyotehlike**” amblemi ile siyah harfler ile yazılmış “**Dikkat! Tıbbi Atık**” ibaresi bulunur.
- Kesici ve delici özelliği olan atıklar diğer tıbbi atıklardan ayrı olarak delinmeye, yırtılmaya, kırılmaya ve patlamaya dayanıklı, su geçirmez ve sızdırmaz, açılması ve karıştırılması mümkün olmayan, üzerinde “**Uluslararası Biyotehlike**” amblemi ile “**Dikkat! Kesici ve Delici Tıbbi Atık**” ibaresi taşıyan plastik veya aynı özelliklere sahip lamine kartondan yapılmış kutu veya konteynerler içinde toplanır.
- Atıkların konulduğu kırmızı torbaların patlaması veya başka bir nedenle etrafa yayılması durumlarında derhal temizlenir ve dezenfekte edilir.
- Tıbbi atıklar ile evsel nitelikli atıklar aynı araca yüklenmez ve taşınmazlar.
- Atıklar, bertaraf sahasına taşınmadan önce 48 saatten fazla olmamak üzere bu depolarda veya konteynerlerde bekletilebilir.

Tehlikeli Atıklar:

- Tehlikeli kimyasallar, sitotoksik ve sitostatik ilaçlar (bu ilaçlarla kontamine olmuş serum, serum seti, iğne ucu vb.), genotoksik ve sitotoksik atıklar, farmasötik atıklar, ağır metal içeren atıklar ve basınçlı kaplar diğer atıklardan ayrıca birimlerde bulunan **mavi renkli, üzeri siyah renkli baskılı dikkat tehlikeli atık ibaresi bidonlarına** atılır, diğer atıklardan ayrı olarak toplanır ve depolanır.
- Bu özelliklerden hiçbirine sahip olmayan tehlikesiz kimyasal atıklardan katı olanlar evsel atıklar ile toplanır, sıvı olanlar ise kanalizasyon sistemi ile uzaklaştırılır.

6. Geçici depolama alanlarının kullanımı ve atıkların depolanması ile ilgili kurallar

- Tıbbi, tehlikeli ve evsel atıkların oluşumunun ve miktarı kaynağında en aza indirilmelidir. Üretilen atık miktarının azaltılması için; tüm personeli içeren eğitimler verilir.
- Kesici-delici alet yaralanmaları durumunda en yakın sağlık kuruluşuna müracaat eder. Öncelikle kontamine sıvıların sıçraması durumunda maruz kalan bölge, bol su ile yıkanır. Batma ile yaralanma durumunda ise yine yaralanan bölge sıkmadan, kanatmadan bol su ile yıkanır.
- Tıbbi atıklar ve radyoaktif atıklar için ilgili yönetmeliklerde öngörülen uyumlu kaplar tercih edilmelidir.
- İşlem sırasında mümkün olduğu kadar düşük hacim oluşturulması esas alınmalıdır.
- Küçük hacimli depolamalarda (ör. laboratuvarlarda) söz konusu kimyasalın kendi orijinal kabı tercih edilebilir.
- Karışım halinde atık oluşumu söz konusu ise **geçimsiz tehlikeli atıklar bir arada saklanmamasına/depolanmamasına dikkat edilmelidir.**
- İçerisinde tehlikeli kimyasal atık bulunduran kap/konteynerler atık doldurulması/boşaltılması işlemleri haricinde daima sızdırmaz bir şekilde kapalı tutulmalıdır, ikincil kap kullanımına dikkat edilmeli ve kapların giriş ağzında doldurma hunisi bırakılmamalıdır.
- Söz konusu kap/konteyner üzerinde mutlaka “Tehlikeli Atık” etiketi ve zarar/tehlike uyarı işaretleri bulunmalıdır.

- Özel atıkların saklama koşullarına da özellikle dikkat edilmelidir.

7. Geçici depolama alanlarının temizliği ve dezenfeksiyon kuralları

- Geçici tıbbi atık deposuna talaş serilir. Tıbbi atıkların konulduğu bölmenin temizliği ve dezenfeksiyonu kuru olarak yapılır.
- Bölme atıkların boşaltılmasını müteakiben temizlenir, dezenfekte edilir ve gerekirse ilaçlanır. Tıbbi atık içeren bir torbanın yırtılması veya boşalması sonucu dökülen atıklar uygun ekipman ile toplandıktan, sıvı atıklar ise uygun emici malzeme ile (talaş) yoğunlaştırıldıktan sonra tekrar kırmızı renkli plastik torbalara konulur ve kullanılan ekipman ile birlikte bölme derhal dezenfekte edilir.
- Bölme atıkların boşaltılmasını müteakiben deterjan ile temizlenir, gerekirse dezenfekte edilir ve ilaçlanır. Ambalaj atıkların depoları, atıkların boşaltılmasını müteakiben deterjan ile temizlenir, gerekirse dezenfekte edilir ve ilaçlanır.
- Temizlik ekipmanı, koruyucu giysiler, atık torbaları ve konteynerler geçici atık depolarına yakın yerlerde depolanırlar.
- Tehlikeli atık depolarının temizliği depolanan ürünlerin ürün güvenli bilgi formlarına göre yapılır.
- Diğer atık konteynırları deterjan ile temizlenir.
- Depoların kapıları kilitli tutulur. Haşere ve kemirgenlere karşı korunma önlemleri alınır ve ilaçlanır.

Dr. Öğr. Üyesi Fatma GÖRÜCÜ ÖZBEK
Başhekim Yrd.

Dr. Öğr. Üyesi Ebubekir YAZICI
Başhekim Yrd.

Prof. Dr. Musa KORKMAZ
Başhekim

